

Torsdag med THORS

2.3.78

Innan vi ger ordet — inte munturen! — åt professor Thors vill vi påpeka att språkvårdsfrågor från läsekreten alltid är välkomna. Är det något ni grubblar på — fråga Thors! Sänd era frågor till Dagboken, Hufvudstadsbladet, Mannerheimv. 18, 00100 Helsingfors 10, så vidarebefordrar vi.

En frågeställare säger: "Finskan har ju pluralis, där svenskan har singularis i många fall där det gäller stora begivenheter. När det gäller idrottsevenemang, är vår språkkänsla nog lite avtrubbad — heter det **uttagningen** eller **uttagningarna**, **mästerskapet** eller **mästerskapen** osv.?"

I svenskan synes pluralis användas om sådant som består av flera tävlingar — därför talar man om t.ex. "mästerskapstävlingar" eller "mästerskapen" i friidrott, "uttagningstävlingar för VM", "världsmästerskapen i skidlöpning". I dylika fall är det ju fråga om flera skilda grenar. Men pluralis förekommer också på tal om tävlingar som består av flera delmoment: distriktsmästerskapet i häcklöpning avgjordes vid tävlingar i går. I ett sådant fall brukar det ju förekomma både försök och final. Däremot säger man t.ex. "Nottingham Forest ligger väl till för ligamästerskapet", "han tog distriktsmästerskapet i terränglöpning i våras" osv.

Muntur?

Det var härförleden tal om finlandismen **taltur**, som jag ogillade. En insändare skriver med anledning därav, att han har hört ordet **muntur**, som han finner vara "ovanligt

kraftfullt" och undrar om man inte kunde använda muntur, när man får ordet i en mer ordnad diskussion.

Muntur är ett finlandssvenskt ord (översättning av finskans **suuvuoro**) och brukr användas i uttryck som "han fick inte någon muntur" — det som också heter "han fick inte en syl i vädret". Jag tycker att **muntur** är så starkt förknippat med vanligt vardagsprat, att det inte lämpar sig på tal om diskussioner eller debatter i offentligheten. Därför tycker jag fortfarande att vi skall tala om **anföranden** eller **inlägg** i diskussioner och säga att ordföranden i en diskussion **ger ordet** åt någon och att denna någon **får ordet**.

Ett förvånande "u"

"Hur skall namnet **Kustö** uttalas?"

Namnet skall utlalas med långt **u**. Detta uttal brukas i Åbo och av personer med anknytning till Kustö; det rekommenderas också i publikationen "Svenska ortnamn i Finland". En god regel är att i görligaste mån följa lokalt uttal.

Uttalet med långt **u** kan verka förvånande. Det är emellertid naturligt med tanke på namnets utsprung. Kustö har nämligen utvecklats ur ortens finska namn **Kuusisto**. Detta framgår tydligt av de många medeltida skrivformerna av namnet: detta skrevs redan 1295 **Kusto**, och så länge det fanns en svensk allmogebefolkning på ön, dvs till slutet av 1800-talet, skall det lokala uttalet ha varit "kusto", med långt **u**.

Med ordet **kust** har Kustö inte något sammanhang. **Kust** är känt i svenskan först från början av 1600-talet; det kommer via plattyskan från fornfranskan och latinets **costa**.

Carl-Eric Thors